

KÚRIA

Bfv.I.257/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év május hó 12. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben **a** III. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tatabányai Törvényszék 3.B.247/2012/20. számú ítéletét, valamint a Győri Ítéltábla Bf.67/2013/10. számú ítéletét **a** III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Tatabányai Törvényszék a 2013. április 26. napján kihirdetett 3.B.247/2012/20. számú ítéletével **a** III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki életveszélyt okozó testi sértés büntetében [1978. évi IV. törvény 171. § (6) bekezdés I. fordulat] és társtettesként elkövetett garázdaság büntetében [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés d) pont]. Ezért őt halmazati büntetésül három év börtönbüntetésre és a közügyektől három év eltiltásra ítélte. A bíróság rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, és a

bűnügyi költség viseléséről.

A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2014. május 22. napján jogerős Bf.67/2013/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: **a** III. rendű terhelt terhére rótt bűncselekményeket egységesen emberölés büntette kísérletének [Btk. 160. § (1) bekezdés] minősítette; a büntetést hat év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és hat év közügyektől eltiltásra súlyosította azzal, hogy a terhelt feltételes szabadságra legkorábban büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható. A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot e vonatkozásban különleges eljárás lefolytatására utasította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **a** III. rendű terheltet érintően helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügyszövege ellen **a** III. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt jogszabályi hivatkozás nélkül, tartalmát tekintve a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjában írt okból, amelyben egyrészt ártatlanságát hangoztatta, másrészt a másodfokú bíróság törvénysértő minősítését és ez okból a büntetés súlyosságát kifogásolta.

Álláspontja szerint ő csupán hozzátartozói védelmére kelt, tehát jogos védelmi helyzetben cselekedett. Szándéka - még eshetőlegesen - sem irányult emberölésre, azt a sértettek indulata váltotta ki. Vitatta, hogy a sértett sérüléseit teljes mértékben ő okozta volna, és hivatkozott arra is, hogy a vádiratban írtakkal egyezően ismeretlen személy is csatlakozott a verekezéshez, akitől a sértett elszenvedhette a sérülései egy részét. Mindemellett családi körülményeire, négy kiskorú gyermekére figyelemmel a büntetés mérséklését kérte.

A Legfőbb Ügyészség BF.346/2015/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt a jogos védelemre hivatkozó részében törvényben kizártnak, a törvénysértő minősítés folytán a büntetés törvénysértő voltára hivatkozást pedig alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - mivel azt nem az ügyész nyújtotta be a terhelt terhére - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen bírálta el. Ennek során a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően a felülvizsgálati indítványban írt okra volt figyelemmel; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt - és az indítványban nem hivatkozott -

feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is.

Ilyen eljárási szabálysértést nem észlelt.

A III. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa a jogos védelemre vonatkozó részében a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja, míg a törvénysértő minősítés és a törvénysértő büntetés vonatkozásában a felhívott törvényhely b) pontja szerint értelmezhető.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, míg a b) pont alapján akkor ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A Be. 423. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható.

A Kúria ezért érdemben nem foglalkozott a felülvizsgálati indítványnak azon részeivel, amelyek a jogerős határozatban megállapított tényállást érintették, valójában a tényállás hiányosságait, a bíróság ténybeli következtetéseit érintették. Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban a tekintetben, hogy a jogos védelemre történő hivatkozás a tényállás meg nem engedett támadásának minősül.

A felülvizsgálat keretében valamely büntethetőséget kizáró - így a jogos védelem - hiányára vont következtetés helyessége kizárólag az irányadó tények alapul vételével vitatható (EBH 2011.2395.).

Ebből következően felülvizsgálati eljárásban a jogos védelemre, mint büntethetőséget kizáró okra hivatkozni csak akkor lehet, ha az irányadó tényállás tartalmaz olyan ténybeli körülményeket, amelyek alkalmat adhatnak ilyen jogkövetkeztetés levonására (BH 2011.183.).

Nem vitás, hogy a jogos védelem, mint büntethetőséget kizáró ok kétséget kizáróan jogkérdés. Az erre vont jogi következtetés azonban csak az irányadó tényálláson alapulhat. A III. rendű terhelt azonban - a tényállástól eltérően - a felülvizsgálati indítványban valójában eltérő ténybeli alapon kifogásolta a jogos védelem megállapításának hiányát.

Az irányadó tényállás jogos védelemre utaló tényeket nem tartalmaz. A felülvizsgálati indítvány jogos védelemre vonatkozó része alapvetően a tényállást, és a bizonyítékok mérlegelését támadja eltérő tényállásra hivatkozással, amelyre a felülvizsgálat során nincs törvényes lehetőség.

A felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség a jogerős határozattól eltérő következtetések levonására, a bizonyítékok eltérő értékelésére és ilyen okból a megtámadott határozatok megváltoztatására vagy hatályon kívül helyezésére.

A teljesség kedvéért megjegyzi a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság egyébként a jogos védelemre vonatkozó védekezést ítéletének 14. oldalán értékelte, és a büntethetőséget kizáró ok meglétét törvényes indokokkal zárta ki.

A törvénytörő minősítésre és az eltúlzott büntetésre hivatkozó részében az indítvány alaptalan.

A III. rendű terhelt terhére rótt cselekmény minősítését érintő jogkérdésben is az irányadó tényállás alapján lehet és kell állást foglalni.

Az irányadó tényállás szerint a sértettek, észlelve a létszámfölényben lévő és felfegyverzett támadókat, futva menekülni kezdtek, azonban támadóik őket követték és utolérték. Az utcai üldözés közben ordítva fenyegetőztek, hogy „most megdöglötök”. A III. rendű terhelt eközben támadt rá a sértettre, a nála lévő kapával, annak vasból készült fejével, a hegyesebb, élezett résszel legalább közepes erővel kétszer ütötte fejbe a sértettet. Először a kapát mindkét kezével fogva egy balról jobb felé irányzott ütéssel mért rá a neki háttal álló, menekülő sértett koponyaboltozatának bal oldali halánték-falcsont tájéki részére, amitől a sértett egyensúlyát elveszítve a földre zuhant, hanyatt vágódott. Amikor a III. rendű terhelt egy újabb, felülről lefelé irányuló – legalább közepes erejű – csapást mért a földön, vele szemben fekvő – immár ájult – sértett homlokára szintén oly módon, hogy két kézzel fogta a kapát. A sértettet az mentette meg, hogy testvére ráfeküdt, és testével védte meg őt a további bántalmazástól.

A Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntetnének a kísérlete és a Btk. 164. § (8) bekezdésébe ütköző életveszélyt okozó testi sértés büntette elhatárolásánál irányadó szempontokat a másodfokú bíróság a III. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény minősítésénél a 3/2013. BJE – a 15. számú Irányelv helyébe lépő – az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló jogegységi határozatban foglaltaknak megfelelően értékelte.

A Kúria mind a másodfokú bíróság, mind pedig a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyetértett a cselekmény emberölés bűntette kísérletének minősítését illetően.

Az emberölés bűntette, illetve az életveszélyt okozó testi sértés bűntette szándékos elkövetési magatartással valósul meg, elhatárolásuk az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet. Mind az elkövetéskor irányadó 15. számú Irányelv, mind pedig az azt követően hatályba lépett 3/2013. számú Büntető jogegységi határozat megegyezően utal arra, hogy az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra, a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni.

A kötelezően irányadó tényállás szerint másodszor a már földön fekvő, ájult sértett fejére, szemből mért ütést a III. rendű terhelt. A további bántalmazástól a sértettet a ráfekvő testvére mentette meg. A támadás motívuma, szóbeli sérelmek megtorlása, az üldözés során az élet kioltására vonatkozó kijelentések, és a III. rendű terhelt által alkalmazott, élet kioltására alkalmas eszköz (kapa) különösen veszélyes volta, a támadott testtájék (koponya), a célzott ütések és azok legalább közepes ereje miatt az ölési és nem a testi sértési - mégpedig egyenes - szándékra vont következtetés helytálló.

Az ölési szándékot támasztják még alá a sértett ténylegesen bekövetkezett sérülései is, melyek homlokcsont-törésben, agyzúzódással járó halánték- és falcsont-törésben nyilvánultak meg, és közvetlen életveszélyes állapotot idéztek elő. A sértett életét a gyors és szakszerű orvosi segítség, a kórházban elvégzett életmentő műtét mentette meg.

Az ítéletábra a III. rendű terhelt terhére rótt cselekményt a büntető anyagi jog szabályának megsértése nélkül minősítette emberölés bűntette kísérletének.

A felülvizsgálat során a jogerős határozatban kiszabott büntetés csak akkor támadható, ha a cselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése eredményezte a törvénysértő büntetés kiszabását, vagy törvénysértő intézkedés alkalmazását, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Büntető Törvénykönyv valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).

Mindemellett a törvénysértő minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képez felülvizsgálati okot, ha helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés, vagy alkalmazott intézkedés törvénysértő. Ha a minősítés törvényes, és a kiszabott büntetés vagy alkalmazott

intézkedés is megfelel a büntetőjog más szabályának, nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.

A felülvizsgált ügyben sem törvénysértő minősítés, sem törvénysértő büntetés kiszabása nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság által az emberölés büntettének kísérlete miatt hat évre súlyosított szabadságvesztés büntetés mind az életveszélyt okozó testi sértés büntette, mind az emberölés büntettének kísérlete szerinti minősítés esetén törvényes. A Kúria ezért a felülvizsgálati indítványnak a büntetés-kiszabási körülményekre, így elsősorban a III. rendű terhelt családi állapotára történő hivatkozásával nem is foglalkozhatott.

Mindezekre figyelemmel a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezésnek a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatnak pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Be. 421. § (3) bekezdése alapján mellőzheti.

Budapest, 2015. május 12.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő